

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Плугатира Максима Віталійовича на дисертаційне дослідження Щоткевича Остапа Євгенійовича на тему «Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю», подане до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми. Широкомасштабні соціально-економічні та суспільно-політичні зміни в нашій країні пов'язані з виникненням багатуукладної економічної системи, побудовою соціально-орієнтованої ринкової економіки та розвитком підприємницької діяльності. Їх наслідками стали докорінні зміни в підході до організації боротьби зі злочинністю, забезпечення правопорядку та до охорони всіх форм власності, включно з передачею частини функцій з охорони майна та фізичних осіб приватним охоронним структурам і службам безпеки приватних підприємств. Тому проблематика ефективної діяльності суб'єктів охоронної діяльності, правоохоронних органів та громадськості задля реалізації принципу взаємодії протягом багатьох років залишається актуальною і в деяких аспектах ще не вирішеною проблемою. Рівень взаємодії між цими суб'єктами постійно зазнає критики у наукових джерелах, оскільки вона не є узгодженою в повній мірі.

Взаємодія суб'єктів охоронної діяльності із правоохоронними органами та громадськістю як система, метою якої є узгоджений стан управління, передбачає наявність закріплених принципів права. У преамбулі Закону України «Про охоронну діяльність» зазначається, що цей Закон визначає організаційно-правові принципи здійснення господарської діяльності у сфері надання послуг з охорони власності та громадян. Такий підхід законодавця обмежує суспільне значення охоронної діяльності, відокремлюючи її від правоохоронної діяльності як непов'язаний з останньою елемент, та ставить під сумнів відповідність її принципам права. Потребує вирішення проблема не лише належного правового регулювання діяльності суб'єктів із надання охоронних послуг, а й вдосконалення правового регулювання діяльності

правоохоронних органів щодо реалізації повноважень у сфері охоронної діяльності.

Забезпечення ефективної взаємодії та координації діяльності суб'єктів охоронної діяльності, правоохоронних органів та громадськості вимагає повного та всебічного дослідження адміністративно-правових форм та методів її здійснення, адже саме окреслені категорії, на нашу думку, найбільш змістовно відображають практичні аспекти реалізації будь-якої взаємодії незалежно від сфери суспільних відносин. У своїй сукупності форми і методи утворюють своєрідний інструмент, за допомогою якого правоохоронні органи можуть вирішити складні завдання, які стоять перед ними у процесі здійснення їхньої спільної діяльності, тому їх дослідження має неабияке значення, адже серед учених немає єдності у поглядах на з'ясування сутності та змісту форм та методів взаємодії та координації діяльності суб'єктів охоронної діяльності, правоохоронних органів та громадськості.

Тому дослідження питань взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, є актуальним та потребує уваги з боку науковців.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Вивчення дисертації та наукових публікацій автора засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертантці визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та всебічно й повно проаналізувати задекларовану тему.

У роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Дисертант проаналізував значну кількість джерел, ґрунтовно вивчив роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правових засад взаємодії суб'єктів С з правоохоронними органами та громадськістю.

Обґрунтованість сформульованих у дисертації висновків забезпечена емпіричними даними, а адже емпіричну базу дисертації становлять узагальнення практики службової діяльності та офіційних звітів правоохоронних органів, статистичні відомості, відомості громадських організацій у сфері охоронної діяльності.

Результати наукового дослідження викладено у чотирьох статтях у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, а також тезах доповідей на трьох міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Викладене дає підстави стверджувати, що дисертація Щоткевича Остапа Євгенійовича на тему «Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» виконана на високому науковому рівні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Щоткевича Остапа Євгенійовича на тему «Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» є першим комплексним дослідженням, у якому з урахуванням доктринальних положень, законодавства та правозастосовної практики здійснено комплексний аналіз проблем взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, розкрито проблемні питання, які виникають під час її реалізації, а також зроблено спробу визначити шляхи їх подолання.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано ряд концептуальних теоретичних та практичних положень, наукових висновків, узагальнень та пропозицій, що відповідають змістовним ознакам наукової новизни. Зокрема, уперше сформульовано поняття взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю як складної системи дій державних органів виконавчої влади, юридичних та фізичних осіб, що забезпечують інформаційний обмін, запобігання та протидію

адміністративним та кримінальним правопорушенням, охорону громадського порядку та прав людини, гарантованих державою, а також обґрунтовано доцільність розуміння правоохоронної діяльності за її завданнями, обумовленими кримінологічною ситуацією у суспільстві та рівнем економічного розвитку останнього, як діяльності уповноважених суб'єктів, спрямованої на запобігання та протидію адміністративним та кримінальним правопорушенням, підтримки громадського порядку у суспільстві, охорони прав особи, гарантованих державою.

Також удосконалено розуміння охоронної діяльності як господарської діяльності з надання послуг фізичними та юридичними особами, що мають відповідну ліцензію у сфері охорони власності та громадян та є підконтрольною державним органам влади. Крім того, розширено уявлення про адміністративно-правові механізми надання суб'єктами господарської діяльності охоронних послуг, що передбачають як окремий елемент встановлення взаємодії з органами (підрозділами) Національної поліції України з метою запобігання та протидії адміністративним та кримінальним правопорушенням.

Крім зазначеного, у роботі містяться інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи Щоткевича Остапа Євгенійовича не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформовано відповідно до отриманих результатів, вони мають вагому аргументацію, свідченням чого є використана методологія дослідження, яка ґрунтується на сукупності загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними

даними, які охоплюють результати особистих спостережень з використанням власного досвіду роботи автора.

Отже, результати дисертаційного дослідження Щоткевича Остапа Євгенійовича, які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів, таких як герменевтичний, системно-структурний, діалектичний, системно-структурний, опису та групуванню, формально-логічний, аналізу та синтезу, правотворчості, соціологічному.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Отже, поставлені наукові завдання виконано на високому методологічному рівні, а дисертант опанував необхідні компетенції для рівня доктора філософії.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі може бути використано у: освітньому процесі – під час проведення усіх видів занять зі здобувачами вищої освіти при вивченні навчальних дисциплін «Взаємодія з населенням на засадах партнерства», «Поліцейська діяльність», «Актуальні проблеми захисту та дотримання прав людини в правоохоронній діяльності», «Актуальні проблеми поліцейської діяльності», «Актуальні проблеми превентивної діяльності органів Національної поліції», «Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності», «Партнерство поліції з іншими органами публічної адміністрації та суспільством», «Забезпечення прав людини в діяльності поліції» (акт впровадження Одеського державного

університету внутрішніх справ від 25 липня 2023 р.); науково-дослідній діяльності – для подальшого дослідження адміністративно-правових засад взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, а також під час підготовки підручника «Поліцейське право» та навчальних посібників «Поліцейська діяльність» та «Адміністративне право (у схемах і коментарях)» (акт впровадження Одеського державного університету внутрішніх справ від 21 липня 2023 р.); законотворчій роботі – під час підготовки проєктів законів України «Про державний захист працівників суду й правоохоронних органів» від 23 грудня 1993 р., «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 р., «Про охоронну діяльність» від 22 березня 2012 р., «Про Національну поліцію» від 02 липня 2015 р.; практичній діяльності – під час удосконалення взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Щоткевича Остапа Євгенійовича викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація містить анотацію, список публікацій, зміст, перелік умовних позначень, вступ, три розділи, які охоплюють вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг дисертації становить 230 сторінок. Робота містить список використаних джерел із 146 найменувань на 19 сторінках.

Анотація в стислій формі відображає основні тези дослідження, викладена українською та англійською мовами, доповнена переліком публікацій здобувача, у яких висвітлено основні результати дослідження.

У *вступі* обґрунтовано вибір теми дослідження, схарактеризовано ступінь наукової розробленості, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету дослідження, окреслено поставлені завдання наукового пошуку, сформульовано об'єкт і предмет дослідження, описано використані методи пізнання, емпіричну базу, аргументовано наукову новизну

отриманих результатів, зазначено про особистий внесок здобувача й інформацію щодо апробації матеріалів дисертації.

У розділі 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» визначено напрями взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, розглянуто особливості адміністративно-правового статусу суб'єктів охоронної діяльності, правоохоронних органів та громадськості як сторін взаємодії, розкрито генезис розвитку та сучасний стан адміністративно-правового забезпечення взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю.

У розділі 2 роботи «Форми взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» здобувачем комплексно визначено форми взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, охарактеризовано правові форми взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, виокремлено неправові форми взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю.

У розділі 3 «Організація взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» проаналізовано основні принципи організації взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, розглянуто сучасні підходи до делегування повноважень суб'єктів охоронної діяльності іншим правоохоронним органам та громадськості, визначено основні напрями оптимізації та підвищення ефективності організації взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю у сучасних умовах.

За результатами здійсненого дослідження дисертант сформулював пропозиції та рекомендації з удосконалення правових засад взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю.

Після кожного розділу й дисертації загалом сформульовано висновки, у яких вичерпно висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію та високий рівень достовірності.

Зазначене дає підстави стверджувати, що дисертація Щоткевича Остапа Євгенійовича відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої виконують актуальне наукове завдання – розкриття та удосконалення правових засад взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження Щоткевича Остапа Євгенійовича на тему «Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» може бути рекомендовано для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування досліджень за цим напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу, необхідно спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які потребують, на нашу думку, додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1. У роботі розглянуто зміст такої категорії як «неправові форми взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю», що дисертант визначає як зовнішні дії уповноважених суб'єктів, спрямовані на охорону громадського порядку та державного кордону, запобігання та протидію адміністративним та кримінальним правопорушенням, що не передбачають безпосереднє настання юридичних наслідків. Також у підрозділі 2.3 ним проводиться аналіз класифікації та систематизації цих форм іншими дослідниками, але не простежується власне бачення щодо доцільності такої класифікації, а також не пропонується

власного підходу до класифікації неправових форм взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю.

2. Дисертантом зроблено посилення у підрозділі 2.3 на окремі рішення судових органів щодо особливостей реалізації неправових форми взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю. Разом з тим, у роботі було б бажано навести приклади судової практики які б ілюстрували також інші аспекти взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю. Наприклад, особливості реалізації правових форм взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю чи проблеми ефективності організації взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю.

3. У дослідженні містяться окремі пропозиції щодо внесення змін до чинного законодавства, зокрема в підрозділі 3.3. «Основні напрями оптимізації та підвищення ефективності організації взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю в умовах воєнного стану» на сторінках – 183-195 викладена низка пропозицій щодо внесення змін до Закону України «Про охоронну діяльність», Закону України «Про державний захист працівників суду й правоохоронних органів», Закону України «Про Національну поліцію», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону». Разом з тим дані пропозиції було б доцільно систематизувати по всьому тексті роботи та включити в додатки роботи у вигляді єдиного комплексного законопроекту з відповідною порівняльною таблицею та пояснювальною запискою, що додало б отриманим висновкам більшої наочності та обґрунтованості.

Слід відмітити, що вказані зауваження і побажання є рекомендаційними і в цілому не позначаються на позитивній оцінці дисертації, оскільки спрямовані на поглиблення наукової дискусії під час прилюдного захисту.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора фактів

порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Щоткевича Остапа Євгенійовича на тему «Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю» є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

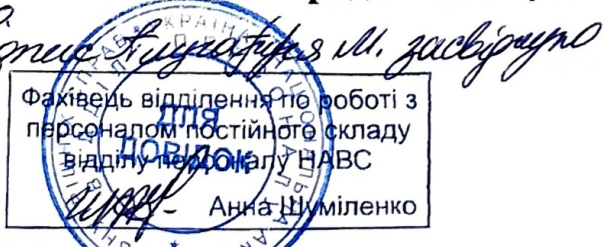
Висновок про відповідність дисертації поставленим вимогам.
Дисертація Щоткевича Остапа Євгенійовича на тему «Адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, у якому отримано науково обґрунтовані результати, що вирізняються новизною у визначенні найбільш перспективних напрямів удосконалення правових засад взаємодії суб'єктів охоронної діяльності з правоохоронними органами та громадськістю, за своїм змістом відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам, встановленим у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Щоткевич Остап Євгенійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Рецензент –
доцент кафедри
публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент**

Максим ВЛУГАТИР

Анна Шуміленко

Факіведь відділення по роботі з персоналом постійного складу відділу відомого НАВС
Анна Шуміленко